



**DAVOR DIJANOVIĆ**



**Davor Dijanović**  
Razgovor s Franom Čirkom



Frano Čirko rođen je u lipnju 1990. u Zagrebu. Završio je gimnaziju Lucijana Vranjanina te studij Matematike na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu. Član je parlamentarne stranke Hrvatski suverenisti te organizator popularne tribine „Desničari u pubu“ na kojoj se raspravlja o aktualnim društveno-političkim temama iz desne perspektive.

**1. Početkom listopada održani su opći izbori u Bosni i Hercegovini. Kako općenito komentirate rezultate izbora? Je li ishod zapravo očekivan?**

Ishod rezultata ovogodišnjih izbora uglavnom je očekivan. Tri ključne stvari koje se tiču hercegobosanskih Hrvata ostale su iste. Prvo, Željko Komšić po četvrti put nezakonito je izabran za hrvatskog člana Predsjedništva BiH. Drugo, zbog ustavno-političke neravnopravnosti kod Hrvata se ponovio efekt “držanja za jedan stijeg”

te su većinski glasovali za stranke okupljene oko Hrvatskog narodnog sabora predvođene HDZ-om BiH. I treće, Bošnjaci će opet moći birati određeni broj nelegitimnih "Hrvata" u Dom naroda i ostale ustanove. No, taj će broj, izgleda, ipak biti nedovoljan za potpunu političku eliminaciju Hrvata. Što se tiče bošnjačke političke scene, neke je iznenadio poraz Bakira Izetbegovića u utrci za bošnjačkoga člana Predsjedništva BiH. No, to zapravo i nije iznenađenje s obzirom na narušenu reputaciju obitelji Izetbegović u javnosti, unutarstranačka previranja, ali i ključnu činjenicu kako je SDA na terenu vodila bitku na dva fronta. Osim borbe protiv ujedinjenja bošnjačke oporbe, okupljene oko Denisa Bećirovića, SDA-a je vodila borbu i za hrvatskog člana predsjedništva raspoređujući svoje glasačko postrojenje između Bakira Izetbegovića i Željka Komšića. To dokazuju i brojni naputci članovima i lokalnim džamijama koji su se pojavili po medijima i društvenim mrežama, što nam pokazuje jednu važnu činjenicu. Naime, Stranci demokratske akcije, kao stožernoj bošnjačkoj stranci i nositeljici bošnjačke nacionalne ideje, važniji je Komšićev izbor za hrvatskog člana Predsjedništva BiH, nego to da njezin predsjednik Izetbegović bude izabran za bošnjačkog člana Predsjedništva. To nam jasno daje do znanja kako je politička eliminacija Hrvata u BiH visoko prioritetan bošnjački nacionalni interes i toga trebamo biti svjesni.

S treće strane, izbore u Republici Srpskoj obilježili su skandali oko regularnosti izbornih procesa, zbog čega smo skoro četiri tjedna čekali na rezultate izbora za predsjednika RS-a. No, u pravilu, ni u srpskom entitetu nema značajnih promjena. Čak i da ih ima, to ne bi utjecalo na općenitu separatističku poziciju srpske nacionalne politike u BiH.

## **2. Kakva se poruka Hrvatima šalje izborom Željka Komšića za tzv. hrvatskog člana Predsjedništva BiH?**

Ponovnim izborom Željka Komšića Hrvatima se iz Sarajeva šalje vrlo jednostavna poruka: "Ne želimo vas. Najradije bismo htjeli da vas uopće nema, pa ćemo se shodno tomu i ponašati."

## **3. Nekoliko mjeseci prije izbora održavali su se dugotrajni i zamorni pregovori o promjeni Izbornog zakona BiH. Bošnjaci nisu na pregovorima bili spremni za ikakav kompromis. Možemo li stoga zaključiti kako je njihov cilj unitarna Bosna i Hercegovina u kojoj će Hrvatima biti oduzet status konstitutivnosti te će biti svedeni na status nacionalne manjine?**

Svakako je bošnjački nacionalni cilj stvaranje unitarne BiH. Međutim, ne zbog unitarnosti kao takve, pa ni zbog puke želje za dominacijom nad ostalim dvama narodima. Potrebno je shvatiti srž bošnjačke težnje za stvaranjem unitarne (iliti "građanske") Bosne i Hercegovine, kako bismo dugoročno znali što nam je činiti. Naime, svaka narodnosna zajednica na svijetu, svaki narod, a pogotovo europski narodi, imaju jednu nužnu osebjnost koja proizlazi iz same ljudske naravi i prirode naroda kao takvoga, a to je poriv za ostvarenjem vlastitoga nacionalnog samoodređenja kroz stvaranje vlastite nacionalne države. Taj je poriv neizbježan, neugasiv, jači je od svega. Na kraju krajeva, bez toga poriva narod ne bi bio narod. Tako i bošnjački narod ima jednu posve prirodnu i razumljivu želju za stvaranjem vlastite nacionalne države i težnju biti svoj na svome, gazda u svome dvorištu. No, problem nastaje onda kada to dvorište dijeliš s još dva naroda.

Bošnjački narod teži ostvarenju nacionalne države, što je prirodno i logično, no problem je u tome što Bošnjaci to žele ostvariti na teritoriju čitave Bosne i Hercegovine, unatoč tomu što polovicu stanovništva te države čine Hrvati i Srbi, koji ne žele živjeti u bošnjačkoj nacionalnoj državi i imaju pravo na vlastito samoodređenje.

Kada bi Bošnjaci to željeli ostvariti na onome području gdje su većina, to bi čak bilo legitimno. No težiti stvaranju nacionalne države na području gdje nisi većina ili te uopće nema - a radi se više od 50% teritorija BiH, to nije legitimno. I ne samo da nije legitimno, nego je ta težnja najvećim i glavnim uzrokom nefunkcionalnosti Bosne i Hercegovine kao države.

Stoga, potrebno je znati i cijelo vrijeme imati na umu kako Bošnjaci nikada, ali nikada ne će odustati od stvaranja vlastite nacionalne države, pa stoga ni ne čudi zašto nisu spremni na bilo kakav kompromis.

#### **4. U izbornoj noći visoki predstavnik Christian Schmidt nametnuo je promjene Izbornog zakona BiH koje će bolje zaštititi hrvatske interese u Domu naroda. Možemo li to držati određenom pobjedom Republike Hrvatske?**

Nikako ne bih na Schmidtove amandmane gledao kao na pobjedu hrvatske diplomacije. Prvo i osnovno, nametnutim izmjenama uopće se ne rješava temeljni problem Hrvata u BiH, a to je da Bošnjaci mogu uzurpirati i krasti hrvatska mjesta u Predsjedništvu, Domu naroda i ostalim ustanovama. I dalje to mogu činiti. Drugo, samo dvije od deset nametnutih mjera ne idu protiv hrvatskih interesa. Treće, potpuno se ignorira činjenica da se novim amandmanima smanjuju određene ovlasti Doma naroda, ustanove koja bi trebala biti glavnim zaštitnikom konstitutivnosti svih triju naroda, a pogotovo najmalobrojnijega hrvatskog naroda.

#### **5. I dalje je ostao problem Željka Komšića. Što Hrvatska uopće može učiniti kako bi spriječila isti scenarij za četiri godine?**

Kako ključ bilo kakvih promjena u BiH zavisi o tzv. međunarodnoj zajednici, Hrvatska konačno mora iskreno i odlučno hrvatsko pitanje u BiH postaviti za naš glavni vanjskopolitički interes. S jedne strane, to znači da se angažiranost naše diplomacije oko rješavanja hrvatsk-

oga pitanja mora znatno povećati. U prvome redu, političarima i diplomatima u Europi i svijetu potrebno je neprestano objašnjavati o čemu je zapravo riječ. Jer, slučaj „Komšić” toliko je jednostavan da ga je moguće objasniti i malome djetetu. Međutim, nitko o tom slučaju ne će ništa znati ako im netko ne objasni. Na žalost, ni većina Hrvata iz Republike Hrvatske ne zna što se događa s njihovim sunarodnjacima u BiH, a kako li bi to onda trebao znati neki političar s drugog kraja kontinenta ili svijeta. S druge strane, sve dok naši političari i diplomati nisu spremni riskirati svoje bruxelleske i ine karijere u borbi za prava Hrvata u BiH, ne možemo očekivati nikakvu promjenu. Ako su opstojnost i ravnopravnost našeg naroda u BiH zaista naš prioritet, potrebno je odlučno stati pred naše međunarodne „prijatelje”, kako ih se često naziva, te im objasniti da smo spremni učiniti sve za naš narod u BiH, pa i razmisliti o našim „prijateljstvima”. Na kraju krajeva, ne tražimo ništa drugo nego samo pravedan ustavnopravni okvir unutar kojega više niti jedno hrvatsko mjesto u predstavničkim tijelima ne će biti od ikoga uzurpirano i ukradeno.

#### **6. Možemo li za današnje stanje optužiti nedostatak lobiranja u nekim ranijim vremenima, ali i politiku koju je vodio Stjepan Mesić?**

Svakako. Tijekom prvoga desetljeća ovoga stoljeća cjelokupna vanjska politika Republike Hrvatske bila je podređena ulaskom u EU i NATO, dok Hrvati u BiH nisu bili ni blizu liste naših vanjskopolitičkih prioriteta. S druge strane, nije manjkalo ni onih koji su otvoreno podupirali bošnjačkog trojanskog konja zvanog „građanska država”, poput spomenutog Stjepana Mesića, Ivice Račana, ali i Zorana Milanovića te ostalih. S obzirom na sve to, logično je da su Bošnjaci iskoristili takvu ravnodušnost Republike Hrvatske prema vlastitom narodu te započeli proces dekonstituiranja Hrvata u BiH.

#### **7. Je li se u Hrvatskoj općenito promijenio odnos prema položaju hrvatskoga naroda u BiH?**

Bez obzira na moje nezadovoljstvo angažmanom oko rješavanja hrvatskog pitanja u BiH, mora se priznati da je ipak došlo do određenog napretka. Za razliku od prije, sada skoro i nema relevantnog čimbenika na hrvatskoj političkoj sceni koji ne drži kako je sadašnji ustavno-politički okvir u BiH nepravedan u odnosu na Hrvate te ga treba mijenjati. Taj napredak možda najviše simbolizira Zoran Milanović, koji je prije svega 10-ak godina govorio na središnjem predizbornom skupu Željka Komšića u Sarajevu, dok se danas taj isti Milanović prometnuo u žestokog protivnika Željka Komšića i njegove tzv. građanske agende. Dakle, napredak svakako postoji. No, šteta koja je zbog nemara Republike Hrvatske počinjena nad Hrvatima u BiH je prevelika i upitno je hoće li ikada biti popravljena.

#### **8. Imate li dojam da Hrvatska nema niti jednog međunarodnog saveznika kada je u pitanju Bosna i Hercegovina?**

To je na žalost istina. Hrvatska doista, osim donekle Vatikana, nema niti jednog snažnog i relevantnog međunarodnog partnera za rješavanja hrvatskog pitanja u BiH. Žalosna je ironija da najviše „razumijevanja” o hrvatskom pitanju u BiH dolazi iz Republike Srpske, protiv koje smo ratovali i od koje smo spašavali one koji nas danas pokušavaju dekonstituirati. Naravno, ovdje se ne radi ni o kakvoj ljubavi, nego golom interesu srpske separatističke pozicije prema bošnjačkoj težnji za stvaranjem nacionalne države.

Sve to je posljedica već spomenute ravnodušnosti naših dosadašnjih vlasti prema Hrvatima u BiH. Jer, doista je nevjerojatno da mi od 2006., kada je Željko Komšić prvi put uzurpirao hrvatsko mjesto u Predsjedništvu BiH, pa sve do danas nismo uspjeli pridobiti niti jednog relevantnog međunarodnog partnera. Kako li je moguće da pokraj Hrvatske, kao članice EU-a i NATO-a, Bošnjaci uspiju izlobirati donošenje rezolucije njemačkog Bundestaga o potrebi stvaranja unitarne Bosne i Hercegovine, unutar koje se još i kao jedan od glavnih razloga destabilizacije BiH navodi „hrvatski nacionalizam”?

#### **9. Vi se zalažete za stvaranje treće federalne jedinice. Koliko li je takav koncept danas realan?**

Za uspostavu hrvatske federalne jedinice u BiH zalažem se prvenstveno zbog njezine ispravnosti, a ne realnosti njezina ostvarenja. No, držim kako je ona i realna - upravo zbog svoje ispravnosti. Naime, federalna podjela BiH po narodnosnom ključu ne bi riješila samo hrvatsko pitanje, nego se radi o jedinome načinu da BiH postane funkcionalnom državom. Jer, nije BiH nefunkcionalna zbog toga što ima loše zakone, ni zato što su političari loši, ni zato što su građani loši. Nefunkcionalnost BiH proizlazi iz jednostavne činjenice kako tu državu čine ljudi koji se poistovjećuju s jednim od tri različita naroda. A kako je pripadnost narodu objektivno glavna i najvažnija identitetsko-politička odrednica među ljudima, logično je zašto tri različita naroda na jednome području imaju posve različite, pa i međusobno sukobljene političke ciljeve. I to se nikada ne će promijeniti. Kako će vrijeme prolaziti, a visoki predstavnik i međunarodna zajednica iznova donositi cijelu šumu sve nerazumljivijih amandmana koji ne će ništa riješiti, bit će sve jasnije kako je jedino rješenje za BiH njezina federalizacija po narodnosnom ključu, gdje bi svaki od tri naroda u svojoj federalnoj jedinici ostvarivao i uživao svoje nacionalno samoodređenje kroz federalni suverenitet na razini školstva, kulture, sudstva, porezne politike, razvoja prometne infrastrukture itd., uz poštovanje nekih zajedničkih ustavnih i zakonskih normi, zajedničke sigurnosne i monetarne politike itd. Tek tada možemo očekivati prestanak borbe oko osnovnih prava konstitutivnih naroda i početak funkcionalnosti BiH kao države. Sve ostalo su iluzije.

